Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 23 maja 1932 r. 669.

Treść numeru:

--§--

Wilno, dnia [illegible] r.

T r e ś ć Nr [illegible]

I. [illegible]

1. [illegible]

K r o n i k a

2. [illegible]
3. [illegible]

III. [illegible]

K r o n i k a

4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]

VI. [illegible]

10. [illegible]

K r o n i k a

11. [illegible]

VII. [illegible] w Wilnie

K r o n i k a

12. [illegible]
13. [illegible] w Wilnie
14. [illegible]
15. [illegible]

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"L i e t u v o s Ż i n i o s" o s t o s u n k a c h z N i e m c a m i ."Lietuvos Żinios" Nr.113 z 20.V.1932 r.Art.p.t."Niebezpieczeństwo z zachodu". Streszczenie:

Im wyżej podnosi głowę niemiecki imperjalistyczny szowinizm,tem głośniej w prasie niemieckiej woła się o Kłajpedzie i Gdańsku. Nietylko zresztą w prasie niemieckiej. Propaganda wojującego szowinizmu niemieckiego umie w całym świecie wzbudzić alarm z powodu tych dwóch portów. Taktyka szowinistów niemieckich nie różni się pod tym względem od taktyki cygana, który sam bije i z całego gardła krzyczy.Szowiniści niemieccy trzymają się takiej taktyki w stosunku do zagranicy. Wewnątrz kraju natomiast nie ukrywają oni całkiem swych dążeń.

6 maja na kongresie Stalhelmu w Magdeburgu jeden z przywódców tej organizacji major Wagner, mówiąc o niemieckim Wschodzie wyraził się m.in. jak następuje:"Niemcy osiągną swój cel przeprowadzając nowe terytorjalne przyłączenie niemieckiego Wschodu. Ukoronowaniem tej pracy będzie stworzenie nowego organizmu państwowo-politycznego, obejmującego wszystkie ziemie, położone między dzisiejszą Rzeszą a właściwą granicą rosyjską pod kierownictwem niemieckiem w znaczeniu nowego nadnarodowego pojęcia idei Rzeszy niemieckiej."

Passus ten nie wymaga komentarzy. Podobnych publicznych wynurzeń w historji odradzającego się imperjalistycznego szowinizmu niemieckiego niema. Będą one nabierały charakteru coraz bardziej kategorycznego, zanim wreszcie nie przejdzie się od słów do czynów. Imperjaliści niemieccy przygotowują się do tego oddawna. Przygotowania ich posunęły się dosyć daleko, o czem świadczą Kłajpeda i Gdańsk. Właśnie bowiem Kłajpeda i Gdańsk stały się politycznemi ekspozyturami niemieckiego imperjalizmu i szowinizmu. Wystąpienia te mają duże powodzenie, o czem świadczą ostatnie wypadki zarówno w Gdańsku jak i Kłajpedzie.

Co się czyni ze strony litewskiej, by sparaliżować akcję, która wyraźnie skierowana jest przeciwko niepodległości Litwy? Nic. Wiadomo doskonale, jakie znaczenie ma obszar Kłajpedy dla niepodległości Litwy. Wiadomo, że Kłajpeda stanowi żywotną sprawę Litwy. Skoro jednak Litwa dopuściła do obecnej sytuacji na obszarze Kłajpedy, można z tego uczynić bardzo smutny wniosek, mianowicie, że Litwa niezbyt ceni swą niepodległość. Obecna Litwa cierpi nie za błędy Witolda, jak twierdzi prof. Pakształas.

Litwa ma wraz z Kłajpedą 91 km. wybrzeża morskiego. Port kłajpedzki jest jedynem wyjściem litewskiem na morze, które stanowi nietylko gwarancję gospodarczej niezależności litewskiej, lecz i politycznej. In.słowy Kłajpeda jest symbolem niezawisłości Litwy. Dotychczas jednak troszczono się o Kłajpedę bardzo mało.

Tak dalej być nie może. Obowiązkiem społeczeństwa litewskiego jest natężenie wszystkich sił, by Kłajpeda nietylko się utrzymała przy Litwie, lecz się z nią zrosła silnemi więzami, tworząc jeden żywy organizm. Wielka Litwa musi być tak rządzona, by stanowiła silną atrakcję dla obszaru Kłajpedy, a jednocześnie wytworzyła warunki, w Których Kłajpeda mogłaby dobrowolnie zrosnąć się z Litwą.

Dla realizacji tych dążeń nie wystarczają środki administracyjne. Nie należy zapominać, że obszar Kłajpedy był 700 lat pod władzą niemiecką. Pozostawiło to niezatarte ślady, wytworzyło swoistą psychologję i swoistą kulturę. Skoro się chce kłajpedzian przyciągnąć, należy się z tem liczyć.

K r o n i k a .

N o t a a n g i e l s k a d o r z ą d u l i t e w s k i e g o w s p r a w i e f l o t y ."Lietuvos Żinios" /Nr.113/: Niedawno obiegła Litwę wieść, że tworzy się flotę litewską. Powstała spółka litewsko-angielska, zakupiono dwa okręty i zamierzano w r.b. transportować bekony i masło do Anglji już własnemi środkami transportowemi. Dotychczas komunikacja między Litwą a Anglją odbywała się przy pomocy statków "Baltic Transport Corporation". Po utworzeniu floty litewskiej i użyciu jej do transportów z Litwy do Anglji, wspomniana spółka angielska utraciłaby część zarobków. W związku z tem na prośbę "Baltic Transport Corporation" rząd angielski wystosował do litewskiego M.S.Z. notę w sprawie floty litewskiej. W nocie swej rząd angielski wysuwa moment następujący: Według not wymienionych między Anglją a Litwą 6 maja 1923 r. okręty angielskie

na wodach litewskich mają być traktowane narówno z okrętami litewskiemi. Wobec tego zaś, że "Maistas" stanowi instytucję rządową, przeto Litwa statki "Maistasa" nie traktuje narówno z okrętami angielskiemi. Pozatem "Maistas" pragnie kupić trzeci statek, co również wywołało niezadowolenie spółki okrętowej. W związku z tem odłożono mające pierwotnie nastąpić w końcu maja otwarcie żeglugi między Litwą a Anglją.

W r ę c z e n i e l i s t ó w u w i e r z y t e l n i a j ą c y c h r z ą d o w i t u r e c k i e m u p r z e z p o s ł a l i t e w s k i e g o w M o s k w i e .Jak podaje Elta, 20 b.m.poseł litewski w Moskwie dr.Bałtruszajtis akredytowany jednocześnie przy rządzie tureckim, wręczył w Angorze prezydentowi Turcji swe listy uwierzytelniające.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

L i k w i d a c j a K o n s u l a t u G e n e r a l n e g o w L o n d y n i e ."Echo" /Nr.137/: Z rozporządzenia Gabinetu Ministrów zlikwidowany został z dniem 15 maja litewski Konsulat Generalny w Londynie.Na miejsce Konsulatu zostanie uruchomiony oddział konsularny przy poselstwie litewskie w Londynie. Kierownikiem oddziału ma zostać przedstawiciel "Maistasa" w Londynie p.Ginejtis.

D o k o ł a p r o c e s u w s p r a w i e p o g r o m u ż y d o w s k i e g o n a S ł o b o d z i e ."Echo" /Nr.137/: W kowieńskim Sądzie Okręgowym odbywają się przygotowania do procesu w sprawie zajść w Słobodzie, gdzie, jak wiadomo, poturbowano w swoim czasie Żydów.

P r o j e k t u s t a w y o s y n d y k a t a c h ."Echo" /Nr.137/: M-stwo Finansów opracowuje projekt ustawy o syndykatach, który zakończony będzie w dniach najbliższych.

E c h a p r o c e s u P e t r u l i s a ."Dzień Kowieński" /Nr.112/: Wyrok Trybunału Najwyższego w sprawie Petrulisa wywołał sensację nietylko w Litwie, lecz również zagranicą. O wyroku poinformowało niemiecką opinję społeczną radjo. Niektóre dzienniki niemieckie zamieściły szerokie sprawozdania o procesie.

Skazany ekspremjer znajduje się obecnie w swym majątku. Jak podają, zachorował on ze zmartwienia. Wiele osób nadesłało mu telegramy kondolencyjne.

L i c z b a o r g a n i z a c y j n a L i t w i e ."Dzień Kowieński" /Nr.112/: W końcu roku ub. Departament Ochrony Obywatelskiej przystąpił do ponownej regestracji wszystkich organizacyj. W tym celu rozpisano specjalną ankietę, na którą odpowiedziało 3.979 organizacyj z całej Litwy. Jak się wyjaśniło, na 1 stycznia r.b. funkcjonowało w całej Litwie 4.361 organizacyj, a więc 382 organ. na ankietę nie odpowiedziało. Pod względem ilościowym pierwsze miejsce zajmuje Kowno z 435 organizacjami, a drugie Szawle z 365 organizacjami.

Z ogólnej ilości członków, których liczba sięgała 250 tys.osób, do organizacyj politycznych należało 15.754 osoby, 80.050 - do organ. kulturalnych, 46.053 - do religijnych, 6.550 - sportowych, 8.403 stowarzyszeń trzeźwości, 23.060 - dobroczynnych, 14.734 - higieniczno-zdrowotnych, 8.280 - stowarzyszeń walki z pożarami, 15.965 - ekonomicznych, 10.963 - zawodowych i 16.300 do wszelkich innych.

Z m i a n y s t a t u t u u n i w e r s y t e t u W i t o l d a W i e l k i e g o ."Dzień Kowieński" /Nr.112/: W "Wiadomościach Urzęd." ukazały się zmiany §§ 47 i 72 statutu uniwersytetu W.W. §47 został uzupełniony w tym sensie, że za zezwoleniem ministra Oświaty mogą być obrani zamiast jednego dwaj prorektorzy uniwersytetu, których funkcje ustali rektor. §72, określający daty uiszczania czesnego został uzupełniony nast. przepisem: "W pojedyńczych wypadkach minister Oświaty może odroczyć opłatę za semestr nie dłużej jak na przeciąg 1 miesiąca". Zmiany powyższe nabierają mocy prawnej z dn.1 czerwca r.b.

L i k w i d a c j a z a t a r g u m i ę d z y p o n i e w i e s k ą K a s ą C h o r y c h a l e k a r z a m i .Zatarg, jaki wynikł niedawno między poniewieską Kasą Chorych a lekarzami został już zlikwidowany.Podpis no nowy kontrakt.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

W y w i a d "L i e t u v o s Ż i n i o s" z n o w y m g u b e r n a t o r e m k ł a j p e d z k i m ."Lietuvos Żinios" Nr.113 z 20.V. Nowomianowany gubernator kłajpedzki p.Gylis udzielił w dn.19 b.m.przed wyjazdem do Kłajpedy dla objęcia obowiązków wywiadu współpracownikowi "Lietuvos Żinios" w sprawie swych planów, związanych z Kłajpedą:

Przedewszystkiem należy się z Kłajpedą dobrze zapoznać. Należy zbadać warunki życia w Kłajpedzie, organizacje społeczne i ich przywódców, układ sił społeczno-gospodarczych i t.d.

Na porządku dziennym stoi otwarcie nowego Sejmiku i utworzenie nowego Dyrektorjatu. Należy znaleźć zasady, na którychby można oprzeć współpracę, uzgadniając interesy ludności kłajpedzkiej i całej Litwy. Chodzi przecież o to, że wszyscy są obywatelami Litwy i jednakowo muszą być traktowani. Wprawdzie okres jest ciężki przedewszystkiem na trudności gospodarcze. Trzeba jednak dużo poświęcić, by cała ludność obszaru Kłajpedy znalazła wspólny język i wspólne pole do pracy. Należy się zapatrywać na tę sprawę optymistycznie. Chodzi jedynie o to, by wszyscy stanęli do pracy ze szczerem sercem i dobrą wolą.

K r o n i k a .

D o k o ł a p r o c e s u B e c k e r a i M e y e r a ."Dzień Kowieński"/Nr.112/: Prokuratura Sądu Wojennego miała zadecydować, że materjał dowodowy w sprawie Beckera i Meyera nie daje dostatecznych podstaw do oskarżenia. Sędzia śledczy do spraw szczególnej wagi Nowickis wyjechał do Kłajpedy celem zarządzenia śledztwa uzupełniającego.

"Mem.Dampfboot" w związku z tem wszystkiem wyraża przekonanie, że proces wogóle się nie odbędzie.

IX. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

S t u d e n c i - L i t w i n i z z a k o r d o n u ."Vilniaus Rytojus" /Nr.39-40/:14 b.m. przybyła do Wilna delegacja studentów uniwersytetu kowieńskiego w składzie następującym: Vilimas, prezes przedstawicielstwa akademickiego, Vajtkewiczius, prezes komisji zagranicznej, Szmidt, sekretarz przedstawicielstwa akademików, Dirżys, prezes korporacji studentów-tautininków. Delegacja miała na celu rewizytę w stosunku do studentów-akademików w Wilnie.Delegacja zapoznała się z miejscową litewską młodzieżą akademicką oraz ze starszem pokoleniem Litwinów. 18 b.m. delegacja opuściła Wilno.

N o w y z a r z ą d L i t e w s k i e g o T - s t w a N a u k o w e g o w W i l n i e ."Vil.Ryt."/Nr.39-40/: 16 b.m. obrano nowy zarząd Lit.T-stwa Naukowego. Prezesem został ponownie dyr.Sziksnys, wiceprezesami dr.J.Szlapelis i B.Untulis, buhalterem dyr.P.Karazija, skarbnikiem dr.D.Olsejka, sekretarzem ks.Szambelan A.Wiskont, wreszcie członkiem bez specjalnych obowiązków St.Matijoszajtis.

E g z a m i n a n a t u r a l n e ."Vil.Ryt." /Nr.39/: 17 b.m. rozpoczęły się w gimnazjum im.Witolda w Wilnie egz mina maturalne. Maturę składają również uczniowie gimnazjum święciańskiego jako eksterni,gdyż gimnazjum nie ma praw. Prezesem komisji egzaminacyjnej jest prof.Otrębski. Do egzaminów przystąpiło 34 uczniów tegorocznych, 2 drugorocznych, 3 eksternów, 12 uczniów gimn. święciańskiego i 1 były uczeń tego gimnazjum. Razem 51 osób.

P r o c e s L i t w i n ó w ."Vil.Ryt." /Nr.39/: 23 b.m. rozpoczyna się w wileńskim Sądzie Okręgowym proces kilku Litwinów z pow.święciańskiego oskarżonych o szpiegostwo na rzecz Litwy.

B7